



VICENT FERRER, MISSIONER

Text: JOAN M. OLEAQUE. TRANSCRIPCIÓ: CATERINA ÚBEDA / Fotos: RAFA GIL

“L'home és lliure del cel en avall”

Després de cinquanta anys a l'Índia Vicent Ferrer i la seua ONG Rural Development Trust (RDT) han deixat un llegat de 4.000 pous, tres hospitals, 217 escoles i 417 embassaments i alguns projectes més. La darrera obra és una fundació que duu el seu nom.

Barcelona 1920, dos botiguers procedents de Gandia bategen amb el nom de Vicent el fill que els acabava de nàixer. Vicent Ferrer, com el sant. La coincidència ha anat més enllà del nom. Ex-jesuíta i perdedor durant la guerra del 36-39, va anar a l'Índia als trenta-dos anys amb l'objectiu d'ajudar els pobres més pobres, els *dalits*, abans anomenats intocables. Primerament va estar setze anys a Bombai, va acabar els estudis de teologia i, quan uns diputats li ho demanaren, es va traslladar a la ciutat de l'infinit, Anantapur, a l'estat d'Andhra Pradesh. En 1969 funda el Rural Development Trust (RDT) o Consorci pel Desenvolupament Rural a fi de gestionar les accions de cooperació que es desenvolupen en la comunitat dels dalits, cent milions de persones dels nou-cents que en té l'Índia. En l'actualitat actua en més de sis-cents pobles.

Fa un any fou expulsat del país; la seua política d'ajudar els altres no era ben vista a tot arreu. Va ser aleshores que la població li va agrair que haguera construït 4.000 pous, tres hospitals, 217 escoles, 115 associacions de minusvàlids, 851 comunitats de dones que han après a revaloritzar-se i 417 embassaments. També s'han plantat cinc milions d'arbres, 160.000 fruiters i s'han instal·lat 564 plantes de biogàs, un tipus d'energia convencional que s'utilitza per cuinar, evita la tala d'arbres i la desertització consegüent. (La sequera del districte d'Anantapur és la pitjor després de la del Rajastan.)

El mes de maig passat Vicent Ferrer va tornar a

Espanya per presentar la Fundació Vicent Ferrer amb la finalitat d'aconseguir la independència econòmica de l'RDT. Un dels sistemes d'ajut personal és el dels apadrinaments. Només cal pagar dues mil pessetes el mes perquè un xiquet o una xiqueta dalit reba l'educació bàsica que li permetrà de millorar les perspectives de futur.

“L'Índia té una civilització, una religió i una filosofia que m'atrauen molt. És un repte per a la nostra civilització. Et trobes amb idees del tot diferents i has de pensar possibles vies d'integració.”

—Encara es recorda de parlar valencià?

—I tant que sí, però ha passat tant de temps i tinc tantes llengües en la ment que he de fer un esforç considerable per parlar-lo.

—Per què va elegir l'Índia i no l'Àfrica, per exemple? La Companyia de Jesús li havia ofert un treball de professor i també una missió en un altre país, però vostè va preferir el subcontinent indi.

—L'Índia té una civilització, una religió i una filosofia que m'atrauen molt. És un repte per a la nostra civilització. Et trobes amb idees completament diferents i has de pensar possibles camins d'integració.

—L'Índia té molts problemes, quins són els principals?

—Hi ha diferents nivells de prioritats nacionals. N'és una, com en la resta del món, la desintegració

de la societat. En aquests moments es produeix una revolució, i és que totes les comunitats reclamen el poder que els pertany, inclosos els intocables. Aquestes comunitats s'adonen que en relació amb la gent que són haurien de tenir més capacitat de decisió i això és el que reclamen, justícia.

—Però si els intocables no són reconeguts ofi-



cialment, com esperen que el govern els concedisca el poder que els pertoca?

—És cert, el govern no els reconeix l'existència. Això arriba fins al punt que, si insultes un dalit, li dius "intocable", aquest et pot denunciar i dur-te directament a la presó.

—*Tanmateix socialment existeixen...*

—Sí. Això no obstant, hi ha hagut un progrés durant la cinquantena d'anys que he estat a l'Índia. L'any passat, per exemple, el líder dels intocables es va casar amb una brahmina, de la casta sacerdotal, la més elevada del país.

—*Amb la caiguda de la dinastia Nehru es va produir un canvi polític, va servir aquest fet perquè milloraren les condicions dels intocables i de la societat en general?*

—Sí, ara tots volen aconseguir el vot d'aquesta comunitat, no paren de fer promeses, tots intenten de fer coses per ells i els anomenen dalits, una altra manera de dir intocables.

—*Què pot fer un intocable quan naix en aquesta condició? Es resignen a ser pàries absoluts o s'hi rebel·len?*

—En el sistema social-religiós hindú no pots eixir de la teua casta. Amb la reencarnació hi ha una possibilitat, però mínima i improbable. Una vegada, a l'Índia, vaig conèixer uns americans de la Hare Krishna que estaven convençuts que si havien nascut en un país tan pròsper i avançat com els Estats Units era pel *karma* bo, és a dir, perquè en les vides passades s'havien portat com uns sants.

—*Els intocables també assumeixen que si han nascut en aquesta casta és perquè s'ho mereixen?*

—No, ells no ho volen, és un anatema. El karma determina que sigues castigat o recompensat per les teues accions. El karma és intel·ligible, explica moltes coses, però també et trobes amb situacions en les quals no el pots acceptar.

—*Creu que el missatge de Gandhi continua viu en la societat índia? Quan vostè va arribar el país encara era una colònia anglesa, no?*

—Sí. De Gandhi, en queda l'esperit. Era un home d'una honradesa impressionant, sacrificat, i que va tenir com a objectiu la independència del país i alhora la igualtat de les castes. Aquest segon propòsit, no el va aconseguir perquè no és possible. Gandhi pertany a una altra època; ara hi ha unes altres forces.

—*Vostè és religiós i va ser jesuïta, membre de la Companyia de Jesús...*

—La Companyia de Jesús va ser, no sé si encara ho és, una comunitat d'idealistes molt gran. Sant Ignasi tenia l'excel·lència en el treball, en l'acció;

va ser el primer home modern i va eliminar molts anacronismes religiosos.

—*Després va abandonar la Companyia. Hi va haver cap desencadenant? Possiblement el fet de contraure matrimoni...*

—No, això no va tenir-hi res a veure. En els jesuïtes ja es produïa una revolució interna, hi havia un pensament revolucionari perquè els temps canvien i ja no s'accepten coses com l'obediència cega que abans eren inqüestionables. D'una altra banda sorgeix el concepte de la identitat humana. Jo em vaig casar perquè vaig voler, perquè aquell era el meu desig. Som éssers humans lliures. Hi ha una total llibertat en l'home del cel en avall. Del cel en amunt, ja no ho sabem.

—*Tot plegat va ser una casualitat que vostè coneguera la seua futura esposa, perquè ella anava camí d'Austràlia...*

—Anee és anglesa i tenia vint-i-dos anys quan la vaig conèixer. Havia arribat a l'Índia que només tenia setze anys, amb el seu germà. Anaven a Austràlia, però Bombai els va agradar i van decidir de quedar-s'hi. Allí va començar a estudiar periodisme i va aconseguir feina en un diari local, precisament va ser ella qui va cobrir les manifestacions de llauradors que protestaven per la meua expulsió i va formar part del Comitè de Defensa. Com és possible que apareguera en el moment que més la necessitava? Per al meu treball em calia una dona que poguera representar el sexe femení en general. Tot va ser fruit de la providència divina, va veure que necessitava una dona i me la va enviar. Ara és la sots-presidenta de la Fundació Vicent Ferrer.

—*Quan vostè arriba a l'Índia ho fa amb la idea d'ajudar o també*

amb una vocació d'expandir el cristianisme?

—Fonamentalment hi vaig anar amb l'objectiu d'ajudar. En la Companyia de Jesús hi ha la vocació litúrgica, però aquesta per a ser efectiva ha d'anar acompanyada de la de fer el bé. En el camp del desenvolupament la paraula religió és un tabú; a més a més, nosaltres tampoc no teníem clar que haguérem de convertir la gent al cristianisme. Aleshores vam decidir d'aplicar un catecisme universal en lloc del del Concili de Trento. El nostre es basa en el fet que no són dos fills d'una mare que són germans, sinó aquell qui ajuda l'altre.

—*Vostè ha incidit en els intocables i en les dones. Quina és la situació actual de la dona a l'Índia?*

—És molt semblant a la de fa temps, però s'ha progressat moltíssim: articulen els seus problemes, poden tenir veu pròpia, s'atreveixen a discutir i a aixecar la veu... Hi ha una participació de la dona en

"En el sistema social-religiós hindú és impossible d'eixir de la casta en la qual has nascut. Amb la reencarnació hi ha una possibilitat de canvi, però aquesta és mínima i bastant improbable."

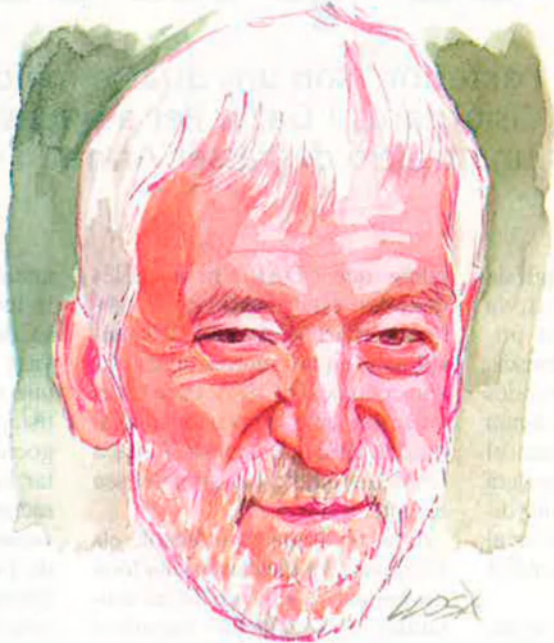
tots els aspectes de la societat. Nosaltres vam crear en 1982 unes associacions anomenades *xangues* amb la intenció de revaloritzar la figura de la dona. El paper de les *xangues* consisteix a canviar la rigidesa social existent en la qüestió matrimonial entre adolescents, l'escolarització de les xiquetes i, sobretot, elevar el seu paper. Cada *xanga* consta d'un fons de crèdit comunitari gestionat per la pròpia comunitat, el paper de la qual és de concedir crèdits per a satisfer les necessitats més urgents. Els diners sempre s'han de tornar, això sí, sense interessos.

—*Quin és el destí de la seua organització, arribar a tot el país o concentrar-se en una regió en concret?*

—Expandir-nos per tot el país resulta impossible, necessitaríem dos mil anys. En la nostra província tenim en principi perspectives de trenta anys. Més tard planejarem per a cinquanta anys. L'organització és formada de tal manera que ningú no és necessari, ni jo. És un ens autònom que funcionaria encara que jo desapareguera. Vam començar amb tres-cents homes, ara som sis-cents, amb el temps serem 900, i així anirà creixent i avançant.

—*El 27 d'abril de 1968 fou expulsat de l'Índia. Per què volien que abandonara el país?*

—Depèn, hi ha d'una banda els prestadors als quals no caus bé perquè els prens la clientela. Ells tenen mitjans i influència política i policíaca i et poden obligar a abandonar l'Índia encara que tingueren tot el país en contra. Va ser una ordre oficial, la que em féu eixir; les masses sempre m'han donat suport. Quan van saber que m'obligaven a marxar, milers de camperols de Mammadh van fer una marxa de 250 quilòmetres fins a Bombai en senyal de protesta; es va crear un Comitè de Defensa del Pare Ferrer, es van realitzar mítings i eixe mateix any em van proposar per al Premi Nobel de la Pau.



—**Vostè ha incidit en el problema dels intocables i de les dones. Quina és la situació actual de la dona a l'Índia?**

—**Molt semblant a la de fa temps, però s'ha progressat moltíssim: ara articulen els seus problemes, poden tenir veu pròpia, s'atreveixen a discutir i a aixecar la veu... Hi ha una participació de la dona en tots els àmbits de la societat. Nosaltres vam crear en 1982 unes associacions anomenades "xangues" amb la intenció de revaloritzar la figura de la dona.**

—*Han millorat les relacions amb els polítics del país?*

—Ara són molt bones, fins i tot el govern hi col·labora econòmicament, té una impressió bastant favorable de la nostra ONG. Ja no em veuen com un occidental estranger, sinó com un oriental més.

—*Quina diferència hi ha entre vostè i la Mare Teresa de Calcuta?*

—Ella s'enfronta amb el sofriment humà i tracta de solucionar-lo sobretot en els casos més extrems. Nosaltres ens enfrontem amb el sofriment de grans comunitats i d'una manera més científica. Intentem transformar una societat injusta en una altra de més justa i més lliure, i aquest és un treball a llarg terme que requereix una organització especial, una tecnologia, usar crèdits... Tot es resumeix a viure la vida social i econòmica de la comunitat.

—*Quan hagué de deixar l'Índia, tenia clar que hi tornaria?*

—I tant que sí, només arribat a Espanya ho vaig comunicar a la premsa. Fins i tot Indira Gandhi va llegir un telegrama davant de més de trenta mil persones que deia: "El pare Ferrer se n'anirà a l'estranger per unes vacances molt curtes i sempre que vulga tornar serà benvingut". A la tornada ja no vaig anar a Maharashtra sinó a l'àrea on sóc ara, a l'estat d'Andhra Pradesh. Llavors ja tenia més experiència i vam desenvolupar una segona etapa que es diferencia de la primera en què és més científica.

—*Com va trobar Occident quan hi va tornar?*

—Occident és molt agradable, no estàs malalt, tens treball... Però és un símptoma del gran desconcert que regna en el món. La humanitat té el deure de fer desaparèixer la pobresa. Aquesta humanitat, amb tota la seua intel·ligència, no ha estat capaç de resoldre la pobresa que és la màxima violació dels drets humans.

